

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z CHEMII NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA PRZEZ UCZNIĄ
POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH WYNIKAJĄCYCH
Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA**

Program nauczania chemii w zakresie podstawowym dla liceum ogólnokształcącego i technikum. To jest chemia. R. Hassa, A. Mrzigod, J. Mrzigod, wyd. Nowa Era

**(TECHNIKUM 5-LETNIE)
ZAKRES PODSTAWOWY – KLASY II**

Szczegółowe wymagania edukacyjne dla klas II				
Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny dopuszczającej.				
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej [1]	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dostatecznej [1] + [2]	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny dobrej [1] + [2] + [3]	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny bardzo dobrej [1] + [2] + [3] + [4]	Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny celującej [1] + [2] + [3] + [4] + [5]
BUDOWA ATOMU				
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cząstki budujące atom (protony, elektrony, neutrony) • wskazuje różnice między atomami tworzącymi izotopy danego pierwiastka 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicje i oznaczenia liczb: atomowej i masowej • definiuje pierwiastek chemiczny, uwzględniając budowę atomu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję izotopu • interpretuje symboliczny zapis ${}^A_ZE$ i na jego podstawie podaje liczbę protonów, elektronów i neutronów wchodzących w skład atomów 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje w postaci ${}^A_ZE$ informacje o składzie jądra danego atomu • podaje symbole izotopów wodoru i określa ich trwałość 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cząstki – składniki atomów, podając w przybliżeniu ich masę i ładunek • wykonuje obliczenia związane z masą i rozmiarami atomów • charakteryzuje pojęcie skala mikro
<ul style="list-style-type: none"> • nazywa jednostkę, w której wyraża się masę atomów i cząsteczek • odczytuje masę atomową pierwiastków z układu okresowego • oblicza masę cząsteczkową wybranych substancji 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia znaczenie jednostki masy atomowej • oblicza masę atomową pierwiastka chemicznego na podstawie jego składu izotopowego i liczb masowych jego izotopów 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza procent masowy pierwiastka w cząsteczce związku chemicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego masy atomowe pierwiastków chemicznych mają wartości ułamkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje i interpretuje informacje na temat składu izotopowego pierwiastków • uzasadnia za pomocą obliczeń, dlaczego masa atomowa argonu jest większa od masy atomowej potasu, pomimo że argon poprzedza potas w układzie okresowym
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: promieniotwórczość, promieniowanie jądrowe, radioizotopy 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady użytecznych zastosowań promieniowania jądrowego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady skutków działania promieniowania jądrowego na człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady zastosowań wybranych izotopów promieniotwórczych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty za i przeciw stosowaniu radioizotopów w życiu codziennym

<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd znaku ostrzegawczego: źródło promieniowania podaje symbole powłok elektronowych i ich pojemność zapisuje w ujęciu powłokowym konfigurację elektronową wybranych atomów z 1. i 2. okresu formuluje regułę helowca 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposoby zapobiegania negatywnym skutkom promieniowania zapisuje w ujęciu powłokowym konfigurację elektronową wybranych atomów (do $Z = 20$) opisuje sposób powstawania z atomów jonów dodatnich i ujemnych 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje wkład Marii Skłodowskiej-Curie w badania nad promieniotwórczością podaje znaczenie pojęcia kwant energii zapisuje w ujęciu powłokowym konfigurację elektronową wybranych jonów prostych (do $Z = 20$) 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje informacje związane z energetyką jądrową wyjaśnia, na czym polega absorpcja i emisja promieniowania przez atomy tłumaczy, w jaki sposób powstaje widmo pobudzonego do świecenia atomu wodoru podaje zasady uproszczonego zapisu konfiguracji elektronowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje dodatkowe informacje na temat budowy atomu według teorii Bohra
<ul style="list-style-type: none"> podaje treść prawa okresowości w ujęciu współczesnym określa położenie pierwiastka w układzie okresowym na podstawie rozmieszczenia elektronów w powłokach elektronowych atomu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to znaczy okresowość zmian na przykładzie wybranej właściwości pierwiastków podaje przykłady właściwości pierwiastków chemicznych, które zmieniają się okresowo wskazuje położenie metali i niemetałów w układzie okresowym 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, kto i kiedy sformułował prawo okresowości uzasadnia prawo okresowości, odwołując się do budowy atomu zapisuje wzory elektronowe pierwiastków do $Z = 20$ 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wykresy przedstawiające zmiany promieni atomowych i energii jonizacji w grupach i okresach przewiduje charakter zmian temperatury topnienia, wrzenia, gęstości i masy atomowej pierwiastków wraz ze wzrostem liczby atomowej wyszukuje i prezentuje informacje związane z odkryciem prawa okresowości 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje charakter zmian temperatury topnienia, wrzenia, gęstości i masy atomowej pierwiastków wraz ze wzrostem liczby atomowej wyszukuje i prezentuje informacje związane z odkryciem prawa okresowości
<ul style="list-style-type: none"> podaje symbole podpowłok elektronowych określa pojemność podpowłok elektronowych s i p 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zależności między podpowłokami a powłokami elektronowymi zapisuje konfigurację elektronową atomów pierwiastków do $Z = 20$ z uwzględnieniem podpowłok elektronowych 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje pojęcie chmura elektronowa jako przestrzeń w atomie zajmowana przez elektrony opisuje kształt chmur elektronowych w atomie dla podpowłok s i p podaje zakaz Pauliego zapisuje konfigurację elektronową jonów prostych pierwiastków do $Z = 20$ z uwzględnieniem podpowłok elektronowych 	<ul style="list-style-type: none"> podaje skrócony zapis konfiguracji elektronowej atomów i jonów podanych pierwiastków chemicznych określa pojemność podpowłok elektronowych d i f zapisuje konfigurację elektronową atomów pierwiastków do $Z = 36$ z uwzględnieniem podpowłok elektronowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa pojemność podpowłok elektronowych d i f zapisuje konfigurację elektronową atomów pierwiastków do $Z = 36$ z uwzględnieniem podpowłok elektronowych
<ul style="list-style-type: none"> omawia podział układu okresowego pierwiastków 	<ul style="list-style-type: none"> pisze konfigurację elektronową atomu pierwiastka należącego do 	<ul style="list-style-type: none"> pisze konfigurację elektronową wybranych 	<ul style="list-style-type: none"> pisze konfigurację elektronową wybranych 	<ul style="list-style-type: none"> pisze konfigurację elektronową wybranych pierwiastków

<p>chemicznych na grupy, okresy i bloki konfiguracyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elektrony walencyjne i elektrony rdzenia atomowego w zapisie konfiguracji elektronowej pierwiastków (do $Z = 20$) 	<p>bloku s lub bloku p, na podstawie jego położenia w układzie okresowym (do $Z = 20$)</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie pierwiastka w układzie okresowym na podstawie rozmieszczenia elektronów w podpowłokach elektronowych atomu (do $Z = 20$) 	<p>pierwiastków chemicznych bloku p 4. okresu</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elektrony walencyjne i elektrony rdzenia atomowego w zapisie konfiguracji elektronowej wybranych pierwiastków bloku p 4. okresu określa położenie pierwiastka w układzie okresowym na podstawie rozmieszczenia elektronów w podpowłokach elektronowych atomu bloku p 4. okresu 	<p>pierwiastków chemicznych bloku d 4. okresu</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elektrony walencyjne i elektrony rdzenia atomowego w zapisie konfiguracji elektronowej wybranych pierwiastków bloku d 4. okresu określa położenie pierwiastka w układzie okresowym na podstawie rozmieszczenia elektronów w podpowłokach elektronowych atomu bloku d 4. okresu 	<p>chemicznych bloków s i p 5. i 6. okresu</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elektrony walencyjne i elektrony rdzenia atomowego w zapisie konfiguracji elektronowej pierwiastków bloków s i p 5. i 6. okresu określa położenie pierwiastka w układzie okresowym na podstawie rozmieszczenia elektronów w podpowłokach elektronowych atomów s i p 5. i 6. okresu
<p>WIĄZANIA CHEMICZNE I ODDZIAŁYWANIA MIĘDZYCZĄSTECZKOWE</p>				
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie wiązanie jonowe podaje przykłady związków o budowie jonowej opisuje budowę oraz wymienia właściwości fizyczne związków jonowych na przykładzie chlorku sodu definiuje pojęcie wiązanie metaliczne opisuje budowę oraz wymienia właściwości fizyczne metali 	<ul style="list-style-type: none"> określa obecność wiązania jonowego w związku chemicznym na podstawie liczby elektronów walencyjnych atomów łączących się pierwiastków ilustruje graficznie i opisuje tworzenie się wiązania jonowego między atomami metali i atomami niemetalu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia powstawanie wiązania jonowego dążnością atomów do uzyskania trwałej konfiguracji elektronowej najbliższego helowca wyjaśnia na wybranych przykładach związków jonowych, na czym polega istota wiązania jonowego wskazuje związki jonowe w zbiorze substancji o podanych wzorach chemicznych lub nazwach systematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje związki jonowe na podstawie obserwowanych właściwości substancji porównuje na wybranych przykładach budowę oraz właściwości fizyczne substancji tworzących kryształy jonowe oraz metaliczne wyjaśnia wpływ wiązania metalicznego na właściwości fizyczne metali i ich stopów 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje informacje na temat warunków przewodzenia prądu przez związki o budowie jonowej
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie wiązanie kowalencyjne (atomowe) pisze wzór elektronowy cząsteczki H_2 podaje przykłady substancji, w których występuje wiązanie kowalencyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje graficznie i opisuje tworzenie się wiązania kowalencyjnego w cząsteczkach, np. H_2, Cl_2, N_2 określa obecność wiązania kowalencyjnego oraz pisze wzory elektronowe cząsteczek, np. Cl_2, N_2 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia na przykładzie cząsteczek homooatomowych, np. Cl_2, N_2, Br_2, I_2, na czym polega istota wiązania kowalencyjnego wskazuje we wzorach elektronowych cząsteczek pary elektronów wiążących 	<ul style="list-style-type: none"> określa różnice w sposobie tworzenia wiązania jonowego i kowalencyjnego porównuje na wybranych przykładach budowę oraz właściwości fizyczne substancji tworzących kryształy jonowe, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia obecność w cząsteczce N_2 dwóch różnych typów wiązania kowalencyjnego: jednego wiązanie σ i dwóch wiązań π wyszukuje i prezentuje informacje na temat rodzaju wiązania chemicznego oraz sposobu

<ul style="list-style-type: none"> wymienia właściwości fizyczne substancji, w których występuje wiązanie kowalencyjne 	<ul style="list-style-type: none"> określa krotność wiązania kowalencyjnego oraz liczbę obecnych w nim typów wiązań σ i π na przykładzie cząsteczek: H_2, Cl_2, N_2 	<p>i, jeśli są obecne, pary elektronów niewiążących</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje substancje kowalencyjne na podstawie obserwowanych właściwości fizycznych 	<p>kowalencyjne, molekularne oraz metaliczne</p>	<p>łączenia się atomów, np. w cząsteczkach P_4 i S_8</p>
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie elektroujemność pierwiastka chemicznego wskazuje w układzie okresowym pierwiastki o największych i najmniejszych wartościach elektroujemności 	<ul style="list-style-type: none"> określa tendencje zmian elektroujemności pierwiastków na tle układu okresowego (w grupach i okresach) 	<ul style="list-style-type: none"> tłumaczy, dlaczego metale mają małe, a niemetale – duże wartości elektroujemności wyjaśnia tendencje zmian elektroujemności pierwiastków na tle układu okresowego (w grupach i okresach) 	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaj wiązania chemicznego w substancjach na podstawie elektroujemności oraz liczby elektronów walencyjnych atomów łączących się pierwiastków 	<ul style="list-style-type: none"> określa i uzasadnia rodzaj wiązania chemicznego występującego w związkach, np.: CaS, LiH, CaH_2 wyszukuje i prezentuje informacje na temat stosowanych skal elektroujemności pierwiastków chemicznych
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: wiązanie kowalencyjne (atomowe) spolaryzowane, polaryzacja wiązania, wiązanie kowalencyjne niespolaryzowane, wiązanie wodorowe, siły van der Waalsa pisze wzory elektronowe cząsteczek: HCl, H_2O 	<ul style="list-style-type: none"> określa kierunek polaryzacji wiązania kowalencyjnego ilustruje graficznie oraz opisuje powstawanie wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego w cząsteczkach: HCl, H_2O, NH_3 pisze wzory elektronowe cząsteczek związków kowalencyjnych: HBr, H_2S, NH_3 opisuje właściwości substancji, w których występuje wiązanie kowalencyjne spolaryzowane 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie dipol wyjaśnia przyczyny asocjacji cząsteczek związków chemicznych o budowie polarnej wyjaśnia, dlaczego cząsteczka chlorowodoru jest dipolem, a cząsteczki, np. H_2, N_2, Cl_2, O_2 dipolami nie są wskazuje substancje, między cząsteczkami których występuje wiązanie wodorowe oraz uzasadnia jego obecność wyjaśnia treść zasady: „podobne rozpuszcza się w podobnym” oraz projektuje doświadczenie na jej potwierdzenie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę przestrzenną cząsteczek H_2O i CO_2 wyjaśnia, dlaczego cząsteczki H_2O są dipolami, a cząsteczki CO_2 dipolami nie są projektuje doświadczenie, które pozwoli potwierdzić polarne właściwości cząsteczek wody tłumaczy sposób wzajemnego oddziaływania cząsteczek, które nie są dipolami 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje informacje na temat nietypowych właściwości wody określa rodzaj wiązania chemicznego występującego w cząsteczkach HF oraz wyjaśnia proces ich asocjacji wskazuje na podstawie wzorów strukturalnych wieloatomowych cząsteczek związków chemicznych substancje polarne i niepolarne
<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: wiązanie koordynacyjne (donorowo-akceptorowe), donor pary elektronowej, akceptor pary elektronowej wskazuje wzory i podaje nazwy typowych jonów złożonych, 	<ul style="list-style-type: none"> pisze wzory elektronowe typowych jonów złożonych: NH_4^+, H_3O^+ z uwzględnieniem wiązań koordynacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje graficznie i tłumaczy warunki tworzenia się wiązania donorowo-akceptorowego w jonach złożonych NH_4^+, H_3O^+ 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, które drobiny mogą pełnić funkcję donora, a które – akceptora pary elektronowej wskazuje drobiny mogące pełnić funkcję donora lub akceptora pary elektronowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje jon centralny, ligandy, liczbę koordynacyjną oraz ładunek we wzorze jonu kompleksowego podaje nazwy systematyczne i wzory jonów kompleksowych

<p>w których występuje wiązanie koordynacyjne: NH_4^+, H_3O^+</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady naturalnych związków kompleksowych o znaczeniu biochemicznym 	<p>zawierających jako ligandy cząsteczki wody</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące przykładów zastosowania związków kompleksowych w analizie chemicznej 	<p>REAKCJE CHEMICZNE.OBLICZENIA CHEMICZNE.</p>	<p>zawierających jako ligandy cząsteczki wody</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące przykładów zastosowania związków kompleksowych w analizie chemicznej
<ul style="list-style-type: none"> • podaje treść praw: zachowania masy, stałości składu i stosunków objętościowych • opisuje przebieg doświadczeń pozwalających na sformułowanie praw: zachowania masy, stałości składu i stosunków objętościowych 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza masę substancji, znając masy pozostałych substancji uczestniczących w reakcji • podaje treść prawa Avogadra 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje warunki przeprowadzenia doświadczenia w celu potwierdzenia prawa zachowania masy • wyjaśnia prawa: zachowania masy, stałości składu i stosunków objętościowych na podstawie teorii atomistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między stosunkiem objętości gazowych substratów i produktów reakcji a odpowiednimi współczynnikami stechiometrycznymi w równaniu reakcji • wyjaśnia prawo Avogadra • wykazuje rolę teorii w rozwoju wiedzy chemicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje dodatkowe informacje na temat odkrywców praw ilościowych • wyszukuje informacje na temat zależności między faktami, prawami a teoriami chemicznymi
<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicje: mola, masy molowej, objętości molowej gazów oraz warunków normalnych • podaje wartość objętości molowej gazów w warunkach normalnych • podaje masę molową pierwiastka na podstawie wartości jego masy atomowej 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza masę molową związków chemicznych o podanych wzorach lub nazwach • dokonuje interpretacji jakościowej i ilościowej równania reakcji • w ujęciach: molowym, masowym i objętościowym (dla gazów) 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wartość liczby Avogadra • wyjaśnia, dlaczego jeden mol dowolnego gazu w warunkach normalnych ma taką samą objętość równą $22,4 \text{ dm}^3$ • oblicza masę substratów i produktów danej reakcji, dysponując masą jednego z substratów (lub produktów) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób można porównać liczbę drobów w określonej masie różnych substancji • oblicza objętość zajmowaną w warunkach normalnych przez daną masę gazu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależności między molem substancji a jej masą molową i objętością molową (dla gazów) • układa zadania dotyczące mola, masy molowej, objętości molowej gazów
<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe obliczenia chemiczne z zastosowaniem pojęć: mol, masa molowa i objętość molowa gazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje podstawowe obliczenia stechiometryczne na podstawie wzoru sumarycznego i równania chemicznego reakcji 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza gęstość danego gazu w warunkach normalnych • ustala wzór empiryczny i wzór rzeczywisty związku chemicznego na podstawie jego składu i masy molowej 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza gęstość danego gazu w warunkach normalnych • ustala wzór empiryczny i wzór rzeczywisty związku chemicznego na podstawie jego składu i masy molowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje, że dany wzór sumaryczny nie musi odpowiadać tylko jednemu związkowi chemicznemu
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: efekt egzotermiczny, efekt endotermiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza wartość energii aktywacji na schemacie ilustrującym zmiany energii w reakcjach egzotermicznych i endotermicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady reakcji egzotermicznych i endotermicznych • wyjaśnia, dlaczego podczas przebiegu reakcji 	<ul style="list-style-type: none"> • szkicuje wykres ilustrujący zmiany energii w reakcjach egzotermicznych i endotermicznych • wykazuje różnice w znaczeniu pojęć: 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje pojęcie energia aktywacji do interpretacji przebiegu reakcji chemicznych

<ul style="list-style-type: none"> wymienia różnice między układami: otwartym, zamkniętym i izolowanym 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie: entalpia reakcji chemicznej podaje interpretację zapisów $\Delta H < 0$ i $\Delta H > 0$ w odniesieniu do efektu energetycznego reakcji chemicznej 	<p>chemicznych energia reagentów ulega zmianie</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje znaczenie pojęcia: energia aktywacji podaje przykłady układów otwartych, zamkniętych i izolowanych 	<p>egzoenergetyczny i egzotermiczny, endoenergetyczny i endotermiczny</p>
<ul style="list-style-type: none"> definiuje szybkość reakcji jako zmianę stężenia reagenta w czasie wymienia czynniki, od których zależy szybkość reakcji chemicznych definiuje pojęcie katalizator 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg doświadczeń wykazujących wpływ temperatury, stężenia substratów i rozdrobnienia substratu w stanie stałym i katalizatora na szybkość reakcji chemicznych podaje przykłady z życia codziennego związane z możliwością oddziaływania na zmiany szybkości reakcji chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ zmian temperatury, stężenia substratów i rozdrobnienia substratu w stanie stałym na szybkość reakcji chemicznych porównuje wartość energii aktywacji przebiegającej z udziałem katalizatora i bez jego udziału 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje wpływ stężenia (ciśnienia) substratów, katalizatora, stopnia rozdrobnienia substratów i temperatury na szybkość danej reakcji wyjaśnia wpływ katalizatora na wzrost szybkości reakcji jako efekt obniżenia energii aktywacji

ROZTWORY

<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję mieszaniny podaje przykłady mieszanin znanych z życia codziennego podaje przykłady rozdzielania mieszanin znanych z życia codziennego 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnice między mieszaninami jednorodnymi i niejednorodnymi podaje sposoby rozdzielania na składniki mieszanin jednorodnych i mieszanin niejednorodnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia układy homogeniczne i heterogeniczne wykazuje przyczyny różnic w sposobach rozdzielania mieszanin jednorodnych i niejednorodnych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega dany sposób rozdzielania mieszaniny na składniki projektuje sposób rozdzielania na składniki podanej mieszaniny 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rozdzielania mieszanin stosowane w przemyśle wyszukuje informacje na temat sposobów usuwania domieszek z mieszanin, jak np. topienie strefowe
<ul style="list-style-type: none"> podaje reguły klasyfikowania mieszanin na roztwory, koloidy i zawiesiny podaje przykłady roztworów, koloidów i zawiesin spotykanych w życiu codziennym podaje definicje roztworów: nasyconego, nienasyconego i przesyconego podaje definicję rozpuszczalności 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje efekt Tyndalla wymienia różnice we właściwościach roztworów, koloidów i zawiesin podaje zależność rozpuszczalności substancji od temperatury i ciśnienia (dla gazów) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje sposoby odróżniania roztworów, koloidów i zawiesin wyjaśnia efekt Tyndalla 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia zol i żel wskazuje, która z mieszanin jest roztworem, koloidem lub zawiesiną opisuje przebieg koagulacji i peptyzacji koloidu sporządza krzywą rozpuszczalności danej substancji, korzystając z odpowiednich danych 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat roli koloidów w procesach zachodzących w przyrodzie wyszukuje informacje na temat rozpuszczalności substancji w rozpuszczalnikach innych niż woda

<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynności prowadzące do otrzymania roztworów: nienasyconego, nasyconego i przesyconego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady z życia codziennego świadczące o zależności rozpuszczalności gazów w cieczach od temperatury i ciśnienia określa rozpuszczalność substancji w danej temperaturze na podstawie krzywej rozpuszczalności 	<p>wzajemnych przemian roztworów: nasyconego, nienasyconego i przesyconego</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza, korzystając z krzywej rozpuszczalności, maksymalną ilość substancji, jaką można rozpuścić w podanej temperaturze i ilości rozpuszczalnika 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając maksymalną jej ilość rozpuszczoną w danej ilości rozpuszczalnika 	<ul style="list-style-type: none"> wyprowadza wzór na przeliczenie stężenia procentowego na molowe i odwrotnie oblicza stężenie procentowe i stężenie molowe roztworu otrzymanego z substancji reagującej z wodą
<ul style="list-style-type: none"> podaje definicje: stężenia procentowego i stężenia molowego podaje przykłady stosowania stężenia procentowego w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza stężenie procentowe i stężenie molowe roztworu na podstawie informacji o ilości substancji rozpuszczonej i rozpuszczalnika oblicza ilość substancji rozpuszczonej i rozpuszczalnika potrzebne do przygotowania podanej ilości roztworu o określonym stężeniu procentowym lub molowym 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób przygotowania roztworu danej substancji o podanym stężeniu procentowym lub stężeniu molowym przygotowuje roztwór o podanym stężeniu procentowym 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego substancji na podstawie danych o jej rozpuszczalności przelicza na podstawie wzoru stężenie procentowe roztworu na molowe i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> wyprowadza wzór zwany regułą mieszania
<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rozcieńczenia i zateżnienia roztworów znane z życia codziennego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje poznane sposoby rozcieńczenia i zateżnienia roztworów oblicza stężenie roztworu otrzymanego w wyniku rozcieńczenia i zateżnienia wyjściowych roztworów 	<ul style="list-style-type: none"> wykonyuje obliczenia potrzebne do otrzymania roztworu o podanym stężeniu w wyniku rozcieńczenia lub zateżnienia wyjściowych roztworów oblicza stężenie roztworu otrzymanego w wyniku mieszania wyjściowych roztworów 	<ul style="list-style-type: none"> wykonyuje obliczenia potrzebne do otrzymania roztworu o podanym stężeniu w wyniku mieszania wyjściowych roztworów 	<ul style="list-style-type: none"> wyprowadza wzór zwany regułą mieszania
<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg rozpuszczania substancji podaje definicję dysocjacji elektrolitycznej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega rozpuszczanie substancji zapisuje równanie dysocjacji podanego związku chemicznego podaje definicję stopnia dysocjacji 	<ul style="list-style-type: none"> określa moc elektrolitu na podstawie podanej wartości stopnia dysocjacji podaje przykłady elektrolitów mocnych i słabych oblicza stopień dysocjacji danego elektrolitu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia procesy dysocjacji elektrolitycznej związków o budowie jonowej lub składających się z cząsteczek o wiązaniu kowalencyjnym spolaryzowanym 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informację o równoczesnej obecności niewielkiej liczby jonów wodorowych i wodorotlenkowych w każdym roztworze wodnym opisuje praktyczne zastosowania elektrolizy

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje kryteria podziału na elektrolity mocne i słabe 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje znaczenie właściwości rozpuszczalnika na możliwość zajścia w nim dysocjacji elektrolitycznej • opisuje przebieg doświadczenia świadczącego o obecności jonów w roztworze • wykazuje, dlaczego łączna liczba ładunków dodatnich i ujemnych w równaniu dysocjacji jest równa zero 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między rodzajem wiązania a dysocjacją związku chemicznego na jony • wyjaśnia mechanizm przewodzenia prądu elektrycznego w roztworach wodnych substancji dysocjującej na jony i stopionych solach 	
--	---	--	--	--